

Ἐνα Γραφεῖο Ποιμαντικῆς Γάμου καὶ Οἰκογενείας

Τὸ χθὲς νὰ συναντάει τὸ μέλλον σήμερα

Εἶναι ἀξιόλογες καὶ ἀξιέπαινες οἱ πρωτοβουλίες ποὺ λαμβάνονται σήμερα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ κύκλους προσκείμενους σ' Αὐτὴν γιὰ τὴν προστασία καὶ στήριξη τοῦ γάμου, τῆς οἰκογένειας, τοῦ παιδιοῦ. Ἡ Ἐκκλησία εἶτε μὲ τὴ συνήθη ποιμαντικὴ τῆς δραστηριότητα, εἶτε μὲ ἔκτακτα μέτρα ἢ καὶ τὴ δημιουργία εἰδικῶν κέντρων καὶ ἰδρυμάτων μεριμνᾷ γιὰ τὴ διαφύλαξη τῶν θεσμῶν καὶ ιδιαίτερα τὴ φροντίδα τῶν προσώπων ποὺ ἐμπλέκονται σ' αὐτούς. Εἶναι φυσικὸ ἢ ἐπίσημη Ἐκκλησία καὶ τὰ μέλη Τῆς νὰ ἐπιδεικνύουν αὐτοῦ τοῦ τύπου τὴ συμπεριφορὰ πρὸς τὸ γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια ἐφόσον τὴ θεωροῦν ὡς σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς Τῆς καὶ χαρακτηρίζουν τὴν οἰκογένεια ὡς μικρὴ ἐκκλησία καὶ τὸ γάμο ὡς μυστήριον ἀγάπης.

Εἶναι ὅμως καιρὸς οἱ ποικίλες αὐτὲς δραστηριότητες νὰ ὑπαχθοῦν σὲ μία κεντρικὴ ὑπηρεσία τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα στὴν ἀρμόδια Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ποὺ ἀσχολεῖται μὲ τὸ Ποιμαντικὸ Ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, τὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ, δηλαδὴ, Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικοῦ Ἔργου. Θὰ ἦταν εὐχὴς ἔργον μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ μὲ ἀπόφαση τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐνεργοποιηθεῖ τὸ πάλαι ποτὲ προταθὲν καὶ λειτουργήσαν Γραφεῖο Ποιμαντικῆς Γάμου καὶ Οἰκογενείας στὸ πλαίσιο τῆς τότε Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Διοργανώσεως τοῦ Ποιμαντικοῦ Ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

* Ὁ συντάκτης τοῦ παρόντος ἀρθροῦ εἶχε τὴν τιμὴ νὰ συντάξει καὶ νὰ ὑποβάλει τὸ σχέδιον ἐκεῖνο ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Γραφείου καὶ νὰ κινηθεῖ πρὸς ὑλοποίηση ἐπὶ μέρους στόχων του κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του ὡς γραμματέως στὸ συγκεκριμένον Γραφεῖο τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπὸ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1973 μέχρι τὴν ἀνοίξη τοῦ 1975.

Οἱ προτάσεις ποὺ περιείχοντο στὸ σχέδιον ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Γραφείου παραμένουν ἐπικαιρὲς ἔστω καὶ μετὰ τὴν παρέλευση εἴκοσι πέντε καὶ πλέον χρόνων ἀπὸ τὴν καταγραφή τους (1973)*. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι γιὰ τὴ διαποίμανση τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογένειας σήμερα θὰ ληφθοῦν ὑπόψη καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ δεδομένα ποὺ ἔχουν ἐν τῷ μεταξύ προκύψει στὴν ἑλληνικὴ ἐκκλησία καὶ κοινωνία. Νομίζω ὅτι θὰ εἶναι ἐνδιαφέρουσα γιὰ τοὺς ἐφημερίους μας ἡ παρουσίαση ἀπὸ τὸ περιοδικὸν τους τῶν ἀπόψεων ἐκείνων, ποὺ ἐν πολλοῖς ἔχουν τύχει τοῦλάχιστον θεωρητικὰ τῆς ἀποδοχῆς τῶν ποιμαντικῶν ὑπευθύνων. Ἡ Ποιμαντικὴ, ὅπως εἶναι γνωστὸ, φροντίζει πάντοτε «τὸ χθὲς νὰ συναντάει τὸ μέλλον σήμερα». Σ' αὐτὸ ἄλλωστε τὸ μέλλον προσβλέπει καὶ αὐτὸ τὸ μέλλον προετοιμάζει μὲ τὴ συμμετοχὴ ὄλων ἐκείνων ποὺ μοροῦν νὰ ἐργαστοῦν γιὰ κάτι τέτοιο.

Ἄς δοῦμε, ὅμως, ἀναλυτικά τις ἀρμοδιότητες, τις προτεραιότητες, τὰ ζητήματα πού μποροῦν νὰ ἀπασχολήσουν καί συγκεκριμένες δραστηριότητες ἑνὸς συνοδικοῦ Γραφείου Ποιμαντικῆς Γάμου καί Οἰκογενείας.

Ἀρμοδιότητες καί σκοπὸς τοῦ Γραφείου

Οἱ ἀρμοδιότητές του θὰ εἶναι ἐρευνητικοῦ καί συντονιστικοῦ χαρακτήρα ὥστε νὰ καθορισθεῖ ἐνιαία ποιμαντικὴ στάση τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὰ ζητήματα πού ἀναφύονται στὸ γάμο καί στὴν οἰκογένεια.

Ἐὰν οἱ προϋποθέσεις μιᾶς στάσεως εἶναι ἡ γνώση τοῦ ἀντικειμένου, ὀρισμένη διάθεση πρὸς αὐτὸ καί συγκεκριμένη συμπεριφορὰ, εἶναι εὐνόητο ὅτι σκοπὸς τοῦ Γραφείου θὰ εἶναι:

α. Ἡ μελέτη ζητημάτων τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὸ γάμο καί τὴν οἰκογένεια σήμερα.

β. Ἡ καλλιέργεια ἀγαθῆς διαθέσεως πρὸς αὐτὴ καί ἐπανεκτίμηση τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας πού ἀφορᾷ στὸ γάμο καί τὴν οἰκογένεια.

γ. Ἡ προετοιμασία ποιμαντικῶν ἐνεργειῶν πού θὰ προωθοῦν τὰ αἰτήματα μιᾶς ἐπίκαιρης διαποίμανσης τοῦ γάμου ὡς μυστηρίου ἀγάπης καί τῆς οἰκογενείας ὡς μικρᾶς ἐκκλησίας.

Προτεραιότητες

Ἄμεση προτεραιότητα θὰ δοθεῖ στὴν προπαρασκευὴ λειτουργίας ἑνὸς Κέντρου (Ἰνστιτούτου) Γάμου καί Οἰκογενείας, τὸ ὁποῖο θὰ ἀναλάβει:

α. Τὴ διερεύνηση τῆς προβληματικῆς τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογενείας στὴν Ἑλλάδα συναφῶς πρὸς τὴ διεθνή πραγματικότητα καί τις τυχόν ἐπιπτώσεις της στὰ καθ' ἡμᾶς.

β. Αὐτὸ τὸ Κέντρο (Ἰνστιτούτο) θὰ ἔχει ἐπίσης τὴν εὐθύνη ἐκπαιδεύσεως καί ἐπιμορφώσεως τῶν στελεχῶν τῆς Ποιμαντικῆς Γάμου καί Οἰκογενείας.

γ. Στὴν ὑπευθυνότητα τοῦ Κέντρου θὰ ἀνάγεται ἡ ἐκπόνηση χάριν τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογενείας ποιμαντικῶν προγραμμάτων, ἡ πρότυπη ἐφαρμογὴ τους καί ἡ ὑποδοήθηση ἐκτελέσεώς τους.

Μέχρι ὅμως τὴν ἐναρξὴ τῆς λειτουργίας τοῦ Κέντρου, τὸ Γραφεῖο Ποιμαντικῆς Γάμου καί Οἰκογενείας θὰ προσπαθεῖ νὰ ἐνημερώνεται πάνω σὲ θέματα μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἀσχολεῖται γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἐνημερώνει στὴ συνέχεια ἐκείνους πού θὰ ἀπευθύνονται σ' αὐτό.

Ἡ ὑπηρεσία ἐνημέρωσης τοῦ Γραφείου θὰ φροντίζει ἔτσι ὥστε οἱ εἰσερχόμενες πληροφορίες νὰ ταξινομοῦνται σὲ ἀρχειοθήκη γιὰ νὰ εἶναι εὐχρηστες ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Ἡ ὑπὸ ἴδρυση ἐξειδικευμένη Βιβλιο-

θήκη θὰ διαθέτει τις ἀπαραίτητες συγγραφές καί περιοδικές ἐκδόσεις γιὰ τὴν ἐπεξεργασία τῶν ζητημάτων πού θὰ προκύπτουν. Τὸ Γραφεῖο ὅμως καί μὲ δικά του δημοσιεύματα καί ἐκδόσεις θὰ ἐπιχειρήσει νὰ ἀναπληρώσει τὰ ὑπάρχοντα κενὰ στὴν ἐλληνικὴ βιβλιογραφία. Ἡ ὑπηρεσία ἐνημέρωσης θὰ διατηρεῖ ἐπαφές μὲ συναφεῖς ἐνδοεκκλησιαστικῆς καί ἐξωεκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας ἐντὸς καί ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ζητήματα ἐνασχολήσεως

Τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἀπασχολήσουν τὸ Γραφεῖο μποροῦν νὰ διαιρεθοῦν σὲ ἐκεῖνα πού συνιστοῦν.

α) μόνιμη μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ γάμο καί τὴν Οἰκογένεια καί ἀπαιτοῦν συνεχῆ φροντίδα. Σ' αὐτὴ τὴν πρώτη κατηγορία ζητημάτων εἶναι δυνατόν νὰ ὑπαχθοῦν μεταξὺ ἄλλων, ἡ ποιμαντικὴ προετοιμασία τῶν μελλονύμφων γιὰ τὸ γάμο, ἡ ἀγωγή τῶν γονέων, ἡ δημιουργία ὁμάδων ζευγῶν, ἡ συμβουλευτικὴ συμπαράσταση τῶν οἰκογενειῶν πού βρίσκονται σὲ δυσκολία, σὲ κρίση καί σὲ κίνδυνο. Ἄλλα ζητήματα εἶναι

β) ἐκεῖνα πού θέτει ἡ ἐπικαιρότητα καί ἀπαιτοῦν ἄμεση ἀντιμετώπιση στὸ μέτρο πού ἀπασχολοῦν μεμονωμένους πιστούς, ὁλόκληρο τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἢ Ἐκκλησία καί Πολιτεία. Τέτοιο ζήτημα λόγου χάριν εἶναι τὸ λεγόμενο *Δημογραφικὸ πρόβλημα τῆς Χώρας*, τὸ ὁποῖο ἀπασχολεῖ κάτω ἀπὸ διαφορετικὴ ὀπτικὴ γωνία ὅσους θίγονται ἀπ' αὐτό. Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνατόν νὰ μὴν ἐπίσῦρει τὴν προσοχὴ τοῦ Γραφείου τὸ ζήτημα τῆς τεκνογονίας καί ἡ διαπραγμάτευση συγκεκριμένων πτυχῶν του. Συναφῆ ζητήματα συνιστοῦν τὸ *αὐτόματο διαζύγιο*, ὁ *πολιτικὸς γάμος* κ.λπ., οἱ ποιμαντικῆς συνέπειες τῶν ὁποίων ἀπασχολοῦν καί σήμερα ἀκόμα ποιμένες καί πομαινόμενους.

Δραστηριότητες

Τὰ ἐπὶ μέρους ζητήματα πού ἀπασχολοῦν εἴτε μόνιμα εἴτε ἐπίκαιρα τὴ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι δυνατόν νὰ προωθοῦνται μὲ τὴ δημιουργία ἐιδικῶν «Ὁμάδων ἐργασίας», οἱ ὁποῖες κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης καί διερευνήσεως θὰ προτείνουν συγκεκριμένες λύσεις. Αὐτὲς ἀφοῦ υἱοθετηθοῦν ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ καί ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὴν Ἱ. Σύνοδο θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθοῦν στὴν πράξη. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἡ Ὁμάδα ἐργασίας πού προτείνει τὴ λύση ἢ ἄλλη πού θὰ συσταθεῖ γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ, εἶναι δυνατόν σὲ συνεργασία μὲ ἄλλες Συνοδικές Ἐπιτροπές, Ἱ. Μητροπόλεις ἢ ἄλλα ἀρμό-

δια όργανα να εφαρμόσει πειραματικώς τις έγκριθεισες προτάσεις προς απόκτηση έμπειρίας και βελτίωση των μέτρων και των μεθοδων. Μετά θα είναι δυνατή ή καθολική εφαρμογή τους.

Άλλο τρόπο διαδικασίας αποτελεί ή «έκμετάλλευση» τής υπάρχουσας πλουσιωτάτης ποιμαντικής έμπειρίας των Ί. Μητροπόλεων στον τομέα του γάμου και τής οικογενείας. Μια έρευνα προς αυτή την κατεύθυνση θα αποκαλύψει πηγές έμπνεύσεως για υιοθέτηση συγκεκριμένων ποιμαντικών μέτρων. Η μελέτη τής ύφισταμένης έμπειρίας είναι δυνατόν να καταλήξει και αυτή σε καθολική εφαρμογή επιτυχώς δοκιμασθέντων επί μέρους μέτρων.

Μεταξύ άλλων είναι δυνατόν να αναφερθεί ότι για την αντιμετώπιση του διαζυγίου θα ήταν σκόπιμη ή διερεύνηση τής πείρας που έχει αποκτηθεί από το Κέντρο Συμπαράστασεως Οικογενείας (ΚΣΟ) τής Ί. Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Έτσι θα κερδηθεί χρόνος ικανός στην περίπτωση που θα κρινόταν αναγκαία ή επέκταση αυτού του θεσμού για προληπτική συμβουλευτική εργασία και προς αποτροπή του διαζυγίου και θα αποφευχθούν τυχόν δυσκολίες που εμφανίστηκαν στα πρώτα στάδια αυτής τής εργασίας.

Άς εξετάσουμε όμως και ένα άλλο σημείο. Η προετοιμασία των μελλονύμφων μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής Ομάδος εργασίας, ή όποια αφού μελετήσει τις προϋποθέσεις εφαρμογής της είναι δυνατόν σε πρώτη φύση να προωθήσει από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο την προβολή σειράς εισηγήσεων-συζητήσεων αναφορικά με την προετοιμασία για το γάμο. Αυτό μάλιστα είναι δυνατόν να προταθεί και να ένταχθεί ως τμήμα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των ραδιοτηλεοπτικών μέσων. Σε μία δεύτερη φάση -ή και παράλληλα- είναι δυνατόν να επιχειρηθεί ή ποιμαντική προετοιμασία των μελλονύμφων σε συγκεκριμένες Ί. Μητροπόλεις ή αρχιερατικές περιφέρειες ή και μεγάλες ένορίες. Άς σημειωθεί ότι ή χαρακτηρισθείσα ως πρώτη φάση μπορεί να αποβεί πλέον ταχύρρυθμη στην εκτέλεσή της αν ληφθεί υπόψη ή δυνατότητα εύχερέστερης έξευρέσεως επιλέκτων ειδικευμένων προσώπων ή δεύτερη φάση καθίσταται δυσκολότερη λόγω τής ανάγκης εκπαιδεύσεως έπιμέρους ανειδικυτων στελεχών. Τα δύο όμως σχέδια είναι δυνατόν, όπως τονίστηκε, να κινηθούν παράλληλα και συγχρόνως. Τα πάντα

έξαρτώνται από τα πρόσωπα που θα έχουμε στη διάθεσή μας και από τον υπάρχοντα χρόνο. Πιπota, όμως, δέν έμποδίζει ένα σύνολο στόχων να προγραμματιστεί έν χρόνο ως χρονοδιάγραμμα που θα περιλαμβάνει συγκεκριμένες φάσεις προετοιμασίας, διερευνήσεως και εφαρμογής των σχεδίων.

Στον ίδιο κύκλο εργασιών ανήκει και ή έκδοση ενός τεύχους που θα περιέχει με έρμηνεία και σχόλια, κατάλληλα εικονογραφημένο, το κείμενο τής ακολουθίας του γάμου, το όποιο θα δίδεται στους μελλονύμφους από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη ή τον Έφημέριο. Η έκδοση αυτή μπορεί να φέρει τον αριθμό ένα (1) ειδικής σειράς για τους μελλονύμφους (πρβλ. την παλαιότερη σειρά τής 'Αποστολικής Διακονίας: «Η εύτυχη οικόγένεια»).

Συναφώς προς την πιο πάνω έκδοση το Γραφείο είναι ακόμη δυνατόν και πρόπον να έπιμεληθεί ενός τόμου στη σειρά: «Επί τας πηγάς», στον όποιο θα περιλαμβάνονται άγιογραφικά και πατερικά κείμενα περί γάμου. Έπείγει ακόμη ή έκδοση βοηθητικής σειράς για τους

ιερείς μας, ή όποια θα τίγει θέματα που θα άπτονται τής προβληματικής του Γραφείου (πρβλ. τή σειρά: «Εφόδια του ιερέως»). Αυτή ή σειρά παράλληλα με την όργάνωση ειδικών φροντιστηριακών συνάξεων ή σεμιναρίων στο μέλλον, θα καλύψει τις πρώτες ανάγκες τής όρθης διαπομπάνσεως του γάμου και τής οικογενείας εκ μέρους τής Έκκλησίας.

Δέν θεωρούμε όμως σκόπιμο να έπεκταθούμε στη διαπραγμάτευση λεπτομερειών του προσωρινού άλλωστε εκείνου σχεδίου όργάνώσεως και λειτουργίας του Γραφείου Ποιμαντικής Γάμου και Οικογενείας. Έπιθυμούμε όμως να τονίσουμε το έξής σημείο. Έάν κρίνεται αναγκαία ή ίδρυση ενός τέτοιου Γραφείου τότε θα είναι σκόπιμο να παρασχεθούν και τα μέσα εκείνα τα όποια θα καταστήσουν δυνατή τή λειτουργία του είτε αυτά άφορούν στο ανθρώπινο δυναμικό είτε στον υλικότεχνικό έξοπλισμό. Η κάλυψη των αύξημένων αναγκών θα πρέπει να θεραπευθεί κατάλληλα με προσλήψεις προσωπικού και σύγχρονα μέσα τής ήλεκτρονικής έποχής στην όποια ζούμε. Μακροπρόθεσμα μόνον ή προταθείσα άνωτέρω ίδρυση ενός Κέντρου ή Ίνστιτούτου Γάμου και Οικογενείας θα καταστήσει δυνατή την συμπαράσταση τής Έκκλησίας έν αγάπη προς την εκ τής σαρκός Της σάρκα μικρή έκκλησία.

